

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 363/2018-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 31. mája 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej, zo sudcu Miroslava Duriša a sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Tomáš Tomčovčík, s. r. o., Nerudova 14, Košice, v mene ktorej koná advokát JUDr. Tomáš Tomčovčík, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 36 C 341/2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. mája 2018 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „sťažovateľ“), zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Tomáš Tomčovčík, s. r. o., Nerudova 14, Košice, v mene ktorej koná advokát

JUDr. Tomáš Tomčovčík vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 36 C 341/2015 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka sa tzv. antidiskriminačnou žalobou podanou okresnému súdu 18. augusta 2015 (doplnenú podaním z 11. novembra 2015) domáha vydania nasledujúceho rozhodnutia: *„Rozhodnutím rektora zo dňa 30. 7. 2015 došlo k porušeniu práva žalobkyne na rovnaké zaobchádzanie. Kvôli diskriminácii navrhovateľky zo strany TÚ v Košiciach z dôvodu jej tehotenstva súd ruší rozhodnutie rektora zo dňa 30. 7. 2015, ktorým rektor preskúmal rozhodnutie o výsledku prijímacieho konania navrhovateľky. Keďže navrhovateľka prijímaciu skúšku vykonala úspešne, rektorovi TU v Košiciach nariaďuje, aby navrhovateľku na dennú formu štúdia doktorandského študijného programu financie v študijnom odbore 3.3.7. financie na Ekonomickú fakultu Technickej univerzity v Košiciach bezodkladne prijal a umožnil jej zápis na doktorandské štúdium. Z dôvodu psychickej ujmy, ktorú žalobkyňa kvôli diskriminácii z dôvodu tehotenstva utrpela, súd nariaďuje rektorátu TU v Košiciach, aby žalobkyňi zaplatil primerané finančné zadosťučinenie vo výške 1000 eur. Rektorátu TU v Košiciach súd taktiež prikazuje, aby sa žalobkyňi v presne nešpecifikovanej písomnej forme ospravedlnil, a to tak, aby z ospravedlnenia bolo zrejmé, že rektorátu TU v Košiciach je úprimne ľúto, že žalobkyňu z dôvodu jej tehotenstva v prijímacom konaní na doktorandské štúdium diskriminoval.“*

Sťažovateľka v sťažnosti uvádza, že v jej veci konajúca sudkyňa nariadila na 9. február 2016 jej výsluch, počas ktorého od nej žiadala spresnenie označenia žalovaného. Následne došlo k zmene zákonného sudcu, pričom *„vo veci nekonala po dobu jedenástich mesiacov“*. Sťažovateľka uvádza, že prvé pojednávanie vo veci sa konalo až 17. novembra 2017 a ďalšie pojednávanie je nariadené na 22. február 2018.

Podľa sťažovateľky *„V období medzi 9. 2. 2016 a 17. 11. 2017 došlo teda zjavne k porušeniu Práva na spravodlivé súdne konanie...“*.

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd nálezom o nej takto rozhodol:

„1. Základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom sudkyne Okresného súdu Košice I, v konaní č. k. 36 C/341/2015 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Košice I prikazuje, aby vo veci konal a prikazuje obnoviť stav pred porušením základného práva a práva upraveného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

3. Sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadostučinenie 1000 eur...

4. Sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] priznáva trovy právneho zastúpenia...“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy

podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Ústavný súd sa pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sústredil na posúdenie, či sťažnosť sťažovateľky nie je zjavne neopodstatnená. Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde totiž vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či nie je zjavne neopodstatnená. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď napadnutým postupom alebo napadnutým rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05). Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej

moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (pozri napr. IV. ÚS 221/04, II. ÚS 20/05, III. ÚS 103/07, III. ÚS 139/07, III. ÚS 263/2013, II. ÚS 429/2014).

Sťažovateľka namieta, že k zbytočným prieťahom v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 36 C 341/2015 dochádza od 9. februára 2016, keďže od vykonania jej informatívneho výsluchu až do nariadenia pojednávania na 16. november 2017 bol okresný súd vo veci nečinný.

Ústavný súd v prvom rade uvádza, že sťažnosťou sťažovateľky, ktorou namietala prieťahy v konaní okresného súdu vedenom pod sp. zn. 36 C 341/2015, sa už meritórne zaoberal, pričom uznesením sp. zn. II. ÚS 256/2017 z 12. apríla 2017 sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú. V odôvodnení označeného uznesenia sa ústavný súd zaoberal sťažovateľkou namietaným obdobím údajnej nečinnosti okresného súdu v období od 9. februára 2016 do rozhodnutia ústavného súdu, teda do 12. apríla 2017, pričom uviedol, že *«Na účely preskúmania opodstatnenosti sťažnosti sa... oboznámil s obsahom spisu okresného súdu sp. zn. 36 C 341/2015, pričom zistil tieto skutočnosti:*

1. Sťažovateľka podala okresnému súdu 18. augusta 2015 žalobu označenú ako „Diskriminačná žaloba o 1000 eur z dôvodu tehotenstva“, v ktorej ako žalovaného označila Rektorát Technickej univerzity v Košiciach (ďalej len „žalovaný“), konanie je vedené pod sp. zn. 36 C 341/2015.

2. Sťažovateľka zároveň s podaním žaloby požiadala 18. augusta 2015 aj o oslobodenie od súdnych poplatkov a o vydanie predbežného opatrenia.

3. Dňa 28. augusta 2015 sťažovateľka predložila do spisu vysvedčenie o štátnych skúškach.

4. Okresný súd uznesením sp. zn. 36 C 341/2015 z 18. septembra 2015 návrh sťažovateľky na nariadenie predbežného opatrenia zamietol.

5. Podaním z 11. novembra 2015 doručeným okresnému súdu 13. novembra 2015 sťažovateľka „upravila“ petit žaloby.

6. Dňa 13. novembra 2015 sťažovateľka predložila okresnému súdu vyplnené tlačivo na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov.

7. Žalovaný sa k žalobe vyjadril podaním z 12. novembra 2015.

8. Dňa 24. novembra 2015 okresný súd požiadal o pripojenie spisu Okresného súdu Košice II sp. zn. 25 C 207/2015.

9. Podaním z 8. decembra 2015 označeným ako „Doplnenie návrhu“ sťažovateľka označila za žalovaných tieto subjekty: „Odporca v 1. rade Technická univerzita v Košiciach, Ekonomická fakulta, Boženy Němcovej 32, 040 01 Košice, IČO: neznáme, odporca v 2. rade Technická univerzita v Košiciach, Letná 9, Košice 1, 042 00, IČO: 00397610.“

10. Okresný súd uznesením okresného súdu sp. zn. 36 C 341/2015 z 12. januára 2016 sťažovateľke priznal oslobodenie od súdnych poplatkov.

11. Okresný súd nariadil na 8. február 2016 výsluch sťažovateľky.

12. Zo zápisnice o výsluchu z 8. februára 2016 vyplýva, že na výsluch sa dostavil ■■■■■, na základe splnomocnenia udeleného mu sťažovateľkou 8. februára 2016, ktorý uviedol, že sťažovateľka podaním z 8. decembra 2015 spresnila označenie žalovaného na „Technická univerzita v Košiciach, Letná 9, Košice 1, 042 00, IČO: 00397610“ a nežiada o pripustenie ďalšieho účastníka do konania, keďže ide len o úpravu, resp. spresnenie žalovaného.

13. Dňa 9. februára 2016 zákonná sudkyňa ■■■■■ vyhlásila, že sa cíti byť vo veci zaujatá, keďže splnomocnený zástupca sťažovateľky ■■■■■ (splnomocnenie z 8. februára 2016) podal v minulosti proti nej žalobu o nápravu porušených práv diskrimináciou z dôvodu pohlavia, v dôsledku čoho bola vylúčená z rozhodovania o veci sp. zn. 36 C 136/2008, v ktorej ■■■■■ vystupoval ako žalovaný.

Rovnako bola označená sudkyňa podľa svojho vyhlásenia vylúčená aj v iných veciach, v ktorých [REDAKOVANÉ] vystupoval ako účastník konania.

14. V nadväznosti na vyhlásenie zákonnej sudkyne sa k svojej zaujatosti v právnej veci sťažovateľky vyjadrili aj ostatní sudcovia okresného súdu.

15. Na základe opatrenia predsedu okresného súdu z 26. apríla 2016 bola právna vec sťažovateľky náhodným výberom pridelená 27. apríla 2016 sudkyňi okresného súdu [REDAKOVANÉ].

16. Okresný súd uznesením sp. zn. 36 C 341/2015 z 28. marca 2017 rozhodol, že nepripúšťa zmenu žaloby v zmysle podania sťažovateľky z 11. novembra 2015, ako aj o tom, že konanie o návrhu sťažovateľky z 11. novembra 2015 sa zastavuje, pričom po nadobudnutí právoplatnosti tohto uznesenia bude návrh (žaloba) sťažovateľky postúpený Krajskému súdu v Košiciach na prerokovanie veci v správnom súdnictve.

Vychádzajúc z prehľadu úkonov vykonaných v napadnutom konaní, ústavný súd konštatuje, že tvrdenie sťažovateľky o tom, že okresný súd bol od uskutočnenia jej výsluchu, t. j. od 9. februára 2016, nečinný, neobstojí. Z doterajšieho priebehu konania navyše vyplýva, že na postup okresného súdu malo (čiastočne) negatívny vplyv aj správanie sťažovateľky, ktorá v priebehu konania menila požadovaný petit svojej žaloby a upresňovala označenie žalovaných. Negatívny vplyv na dĺžku napadnutého konania mal vo svojej podstate aj výber splnomocneného zástupcu [REDAKOVANÉ], ktorým sťažovateľka „vyvolala“ vylúčenie „pôvodnej“ zákonnej sudkyne a jej nahradenie „novou“ zákonnou sudkyňou, čo objektívne malo vplyv na celkovú dĺžku napadnutého konania. Následne „nová“ sudkyňa o veci rozhodla uznesením z 28. marca 2017, t. j. približne po 11 mesiacoch od pridelenia veci.

Na základe preskúmania doterajšieho priebehu napadnutého konania ústavný súd konštatuje, že postup okresného súdu nebol síce optimálny, ale nedostatky v jeho činnosti nedosiahli takú intenzitu, že by im bolo možné pripísať ústavnoprávny rozmer a na tomto základe po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie reálne dospieť k záveru o porušení základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.».

Je teda zrejmé, že podľa názoru ústavného súdu vysloveného v jeho skoršom rozhodnutí nebolo obdobie od 9. februára 2016 do rozhodnutia ústavného súdu 12. apríla 2017 kvalifikované ako obdobie neodôvodnenej nečinnosti okresného súdu v napadnutom konaní, ktoré by bolo spôsobilé vyvolať zbytočné prietahy, a teda aj porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Zo sťažnosti vyplýva, že „nová“ zákonná sudkyňa nariadila pojednávanie na 22. február 2018. Podľa zistení ústavného súdu bola na tomto pojednávaní vec meritórne prerokovaná a pojednávanie bolo odročené na 15. máj 2018 na účel výsluchu ďalších svedkov. Rovnako na pojednávaní uskutočnenom 15. mája 2018 bola vec meritórne prerokovaná a pojednávanie bolo odročené na 11. september 2018.

Sťažovateľka v sťažnosti explicitne označuje obdobie, v ktorom podľa jej názoru došlo k prietahom, a vymedzuje ho obdobím od 9. februára 2016 (informatívny výsluch sťažovateľky) do 16. novembra 2017 (pojednávanie).

II.1 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v napadnutom konaní v období do 12. apríla 2017

Podľa § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde návrh nie je prípustný a) ak sa týka veci, o ktorej ústavný súd už rozhodol, okrem prípadov, v ktorých sa rozhodovalo len o podmienkach konania, ak v ďalších návrhoch už podmienky konania boli splnené.

Z už uvedeného vyplýva, že postup okresného súdu v napadnutom konaní v období do 12. apríla 2017 už bol predmetom prieskumu ústavného súdu a ústavný súd výsledky svojho prieskumu premietol do uznesenia sp. zn. II. ÚS 256/2017 z 12. apríla 2017, ktorým sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

V nadväznosti na uvedenú skutočnosť ústavný súd sťažnosť sťažovateľky pri predbežnom prerokovaní v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 v spojení s § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

II.2 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v napadnutom konaní v období po 12. apríli 2017

Z predmetného súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný nasledujúci priebeh napadnutého konania v období od 12. apríla 2017:

1. Dňa 18. augusta 2017 bol spis postúpený Krajskému súdu v Košiciach na rozhodovanie o vylúčenej časti konania (k vylúčeniu tejto časti došlo uznesením okresného súdu sp. zn. 36 C 341/2015 z 28. marca 2017, ktoré nadobudlo právoplatnosť v 1. výroku 21. apríla 2017 a v druhom výroku 10. mája 2017).

2. Dňa 31. augusta 2017 okresný súd nariadil termín pojednávania na 16. november 2017.

3. Dňa 16. novembra 2017 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 22. február 2018 na účel navrhnutia svedkov, ako aj ďalších dôkazov účastníkmi konania a následného vykonania výsluchu svedkov.

4. Žalovaný podaním z 12. decembra 2017, doručeným okresnému súdu 21. decembra 2017, oznámil okresnému súdu návrhy na vykonanie dokazovania vrátane výsluchu svedkov.

5. Okresný súd 17. januára 2018 doručoval prostredníctvom súdnej kancelárie podanie žalovaného z 12. decembra 2017 sťažovateľke.

6. Sťažovateľka v podaní z 23. januára 2018 predložila okresnému súdu návrhy na doplnenie dokazovania.

7. Dňa 22. februára 2018 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bola vec meritórne prerokovaná a bol vypočutý svedok, pričom pojednávanie bolo odročené na 15. máj 2018.

8. Okresnému súdu bolo doručené vyjadrenie sťažovateľky z 3. marca 2018 k výsluchu svedka.

9. Okresnému súdu bolo doručené podanie žalovaného z 12. marca 2018.

10. Dňa 15. mája 2018 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bola vec meritórne prerokovaná a pojednávanie bolo odročené na 11. september 2018.

Z uvedeného prehľadu vyplýva, že okresný súd v hodnotenom období vo veci v zásade plynulo konal, keď uskutočnil tri pojednávania a zabezpečoval vykonanie dôkazov.

V nadväznosti na uvedené zistenia ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, v ktorej opakovane uvádza, že zjavná neopodstatnenosť sťažnosti, ktorou sa namieta porušenie základného práva na konanie bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo vôbec uvažovať o zbytočných prietáhoch (napr. IV. ÚS 434/08, III. ÚS 59/05). Osobitne to platí v sporových konaniach, v ktorých proti sebe stoja žalobca a žalovaný a kde sa v celom rozsahu uplatňuje kontradiktórnosť konania (napr. IV. ÚS 147/04). V prípade, keď ústavný súd pri predbežnom prerokovaní zistí, že postup všeobecného súdu nevyznačoval takými významnými prietáhmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, sťažnosť spravidla odmieta ako zjavne neopodstatnenú (napr. I. ÚS 17/01, I. ÚS 41/01, III. ÚS 59/05, III. ÚS 82/07).

Aplikujúc svoju ustálenú judikatúru na vec sťažovateľky, ústavný súd pri predbežnom prerokovaní konštatoval, že v postupe okresného súdu v napadnutom konaní v období po 12. apríli 2017 nedošlo k takým pochybeniam, ktoré by mohol označiť ako zbytočné prietahy v konaní, a preto túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. mája 2018